

Jerzy Cieřlik*
Edward Stawasz**

KRZYSZTOF B. MATUSIAK – BADACZ INNOWACJI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI¹

KRZYSZTOF B. MATUSIAK – RESEARCH OF INNOVATION AND ENTREPRENEURSHIP

Abstract

The essay shows scientific achievements Krzysztof B. Matusiak employee of the Institute of Economics of the University of Lodz. He received Master of Science degree in 1988 and in the same year joined the Faculty of Economics at the University of Lodz. Becoming a part of the academic circle of economists was a source of inspiration for him to broaden his knowledge about innovations. Simultaneously with completing his PhD thesis in 1994, he started to devote his time to the activity of the Polish Business and Innovation Centers Association. He had founded it with a group of enthusiasts in order to create an experience exchange platform. Not only did he author and co-author over 140 publications, but he was also the initiator and editor of a dictionary of innovation and technology transfer terms. The dictionary has become a methodological basis in the field of innovation studies. In recognition of his academic achievements he received in 2012 professorship at the University of Lodz in 2012.

Key words: innovation, entrepreneurship, innovation policy enterprise

JEL Classification: JEL: L26, L53

Wprowadzenie

Mimo przedwczesnej śmierci w 2012 r., w wieku 49 lat, a więc w momencie, gdy w życiu naukowca następuje pełen rozkwit zdolności twórczych, dorobek naukowy dr hab. Krzysztofa B. Matusiaka jest bardzo bogaty i zróżnicowany.

* Dr hab. profesor w Akademii Koźmińskiego w Warszawie.

** Dr hab. profesor Uniwersytetu Łódzkiego.

¹ Niniejszy artykuł stanowi fragment większego opracowania J. Guliński, M. Maźewska (red.) Krzysztof B. Matusiak, idee i pasje, SOOIPP, Poznań, 2013.

O skali jego aktywności świadczy imponująca liczba ponad 140 publikacji (w tym obcojęzycznych), kilkanaście projektów naukowo-badawczych, a także kilkadziesiąt analiz i ekspertyz o charakterze wdrożeniowym.

Na tak duże zaangażowanie badawcze złożył się szereg czynników. Po pierwsze, bardzo wcześnie rozpoczął działalność naukową, bo już na drugim roku studiów na Uniwersytecie Łódzkim. Następnie dokonał trafnego, z punktu widzenia dokonującej się w latach 90. transformacji ustrojowej, wyboru tematu rozprawy doktorskiej. Poświęcił ją problematyce wspierania procesów innowacyjnych. Napisał ją i obronił w stosunkowo krótkim czasie i jako młody doktor był znakomicie przygotowany do rozwijania badań w kluczowych dla polskiej gospodarki obszarach, takich jak stymulowanie innowacji czy intensyfikacja współpracy między uczelniami, a biznesem. Niebagatelne znaczenie miał również udział w życiu naukowym wiodącego wówczas w kraju łódzkiego środowiska ekonomicznego. Inspirujące dla każdego jego uczestnika, pozwalało bowiem zapoznać się z najnowszymi trendami, pomysłami i rozwiązaniami, a z drugiej strony stawiało wysokie wymagania i wyzwania.

Aktywność naukowa w trakcie studiów 1984–1988

K. B. Matusiak w 1984 roku podjął studia magisterskie na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego na kierunku Ekonomia i Organizacja Produkcji, specjalność Ekonomia i Organizacja Przemysłu. W okresie studiów aktywnie uczestniczył w pracach Studenckiego Koła Naukowego Ekonomiki Przemysłu na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. W 1984 roku został prezesem Koła. W ramach studenckiego ruchu naukowego opracował i wygłosił na wydziałowych, krajowych i zagranicznych (międzyuczelnianych) sesjach studenckich kół naukowych wiele referatów związanych z tematyką Jego późniejszych zainteresowań, tj. szeroko rozumianą problematyką postępu technicznego, innowacji i rozwoju przemysłu. Dwa referaty zostały wyróżnione i nagrodzone.

Na drugim roku studiów, tj. w roku akademickim 1983/1984 kontynuował studia w trybie indywidualnego toku studiów. Głównym powodem tego stanu rzeczy była chęć rozszerzenia programu studiów oraz pogłębienie zainteresowań o zagadnienia z zakresu funkcjonowania przemysłu, innowacji i postępu technicznego. W czasie studiów na Uniwersytecie Łódzkim w 1984 roku brał udział w programie wymiany studentów na Uniwersytecie im. K. Marksa w Lipsku.

W latach 1984–1988 jako wyróżniający się student, i w latach 1998–1990, gdy był już pracownikiem naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Łódzkiego, uczestniczył w realizacji pięciu resortowych programów naukowo-badawczych jako członek zespołów badawczych Uniwersytetu Łódzkiego kierowanych przez doc. dr. Z. Jacha, prof. dr. hab. S. Krajewskiego i prof. dr. hab. W. Cabana. Warto podkreślić Jego udział w dwóch etapach badań w ramach problemu międzyresortowego MR III b-116 realizowanego w Instytucie Ekonomiki Produkcji Uniwer-

sytetu Łódzkiego pod kierunkiem doc. dr Z. Jacha. Były to badania prowadzone na zlecenie Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN i związane z problematyką postępu technicznego i innowacji w przemyśle w warunkach reform gospodarczych w latach 80. ubiegłego wieku. Był członkiem zespołu badawczego – uczestniczył m.in. w przygotowaniu badań ankietowych, ich realizacji, a następnie w opracowaniu zebranego materiału empirycznego. Członkowie zespołu badawczego zapamiętali Jego dużą dojrzałość i umiejętność pracy w zespole, inwencję w rozwiązywaniu problemów, pomysłowość w interpretacji wyników badań.

Praca magisterska pt. *Funkcjonowanie resortowych i branżowych placówek naukowo-badawczych w warunkach reformy gospodarczej* napisana została pod kierunkiem naukowym dr J. Lisa w Instytucie Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Łódzkiego uzyskała ocenę bardzo dobrą, tak w opinii recenzentów, jak i z odpowiedzi na postawione pytania. Jej tematyka nawiązuje już bezpośrednio do Jego zainteresowań, rozwijanych w następnych latach w działalności naukowej. Jest także wynikiem doświadczeń wyniesionych z udziału w pracach zespołu badawczego kierowanego przez doc. dr Z. Jacha i dr J. Szczepanika realizującego temat pt. „Rola zaplecza wewnętrznego w działalności innowacyjnej przedsiębiorstw przemysłowych” na zlecenie Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN.

K. B. Matusiak ukończył studia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego z wynikiem bardzo dobrym i w dniu 27 lipca 1988 roku uzyskał tytuł magistra ekonomii w zakresie ekonomiki i organizacji produkcji – specjalność ekonomika i organizacja przemysłu.

Początki pracy akademickiej (1988–1994)

1 października 1988 roku rozpoczął pracę zawodową na stanowisku asystenta naukowo-dydaktycznego, a od 1994 roku na stanowisku adiunkta w Zakładzie Funkcjonowania Gospodarki Narodowej w Katedrze Ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Katedra Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego cieszyła się dużym uznaniem w środowisku tak naukowym, jak i politycznym. Swoją pozycję w środowisku naukowym ekonomistów zawdzięczała warsztatom seminaryjnym ekonomistów poświęconym problematyce reform gospodarczych w latach 80. ubiegłego wieku. Środowisko naukowe Katedry Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego jako jedno z pierwszych w Polsce podjęło już w latach 70. systematyczne badania nad warunkowaniami procesów innowacyjnych w gospodarce socjalistycznej, a później w warunkach głębokiej transformacji ustrojowej w Polsce. O pozycji łódzkiego środowiska naukowego ekonomistów („łódzka szkoła ekonomiczna”) świadczy ich późniejszy znaczący udział w reformowaniu polskiej gospodarki w latach 90. Udział w pracach środowiska naukowego ekonomistów łódzkich był bardzo inspirujący dla każdego uczestnika. Pozwalał zapoznać się z najnowszymi trendami, pomysłami i rozwiązaniami, a jednocześnie był pełen wyzwań.

Tak było z pewnością również w przypadku K. B. Matusiaka, najpierw studenta, a później pełnoprawnego uczestnika prowadzonych debat, badań naukowych, seminariów, konferencji itp. Rozpoczął pracę zawodową w jednostce będącej w głównym nurcie środowiska naukowego ekonomistów-reformatorów, tj. w Zakładzie Funkcjonowania Gospodarki Narodowej. Prowadzone prace naukowe, badawcze i dydaktyczne związane były bezpośrednio z problematyką reformy systemu funkcjonowania gospodarki i uwarunkowań procesów innowacyjnych. Były one zgodne z jego głównymi zainteresowaniami naukowymi stanowiącymi już wówczas jego pasję, tj. postępem technicznym, innowacjami i rozwojem gospodarczym. Świadczy o tym także wybór na promotora pracy doktorskiej prof. S. Krajewskiego, kierownika Zakładu i jednego z czołowych znawców problematyki procesów innowacyjnych w gospodarce polskiej.

W latach 1990–1991 i 1993 odbył dwa staże naukowe (pierwszy roczny, a drugi pięciomiesięczny) w Instytucie Badań i Polityki Rozwoju na Ruhr-Universität w Bochum, gdzie realizował projekt badawczy pt. „Parki technologiczne w gospodarce rynkowej” (projekt finansowany przez DAAD i Fundację Niemiecko-Polską). Pobyt na stażach w Niemczech stanowił cenne doświadczenie w jego karierze naukowej, być może był punktem zwrotnym w krystalizowaniu planów dalszych prac naukowych, eksperymentach, zaangażowania się w budowę systemu innowacji w Polsce. Dał bowiem możliwość bezpośredniego zapoznania się z bogatymi doświadczeniami wspierania innowacji w Niemczech, zwrócił uwagę na regionalne i lokalne aspekty polityki innowacyjnej, a wreszcie na znaczenie przedsiębiorczości w przebiegu procesów innowacyjnych. Spotkania, dyskusje czy udział w zespołach badawczych pod kierunkiem prof. E-A. v. Renesse z Ruhr-Universität w Bochum, kontynuowane również w Katedrze Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego, wzbogaciły jego warsztat badawczy i poszerzyły horyzonty poznawcze. Wybór tematyki rozprawy doktorskiej, poświęconej parkom technologicznym i ich roli w rozwoju gospodarczym, oraz późniejsze zainteresowania problematyką rozwoju infrastruktury innowacyjnej w Polsce są w dużym stopniu wynikiem tych kontaktów naukowych.

Zanim K. B. Matusiak obronił pracę doktorską, zdążył zostać autorem lub współautorem łącznie sześciu publikacji opublikowanych, w tym trzech w czasopiśmie zagranicznych. Ponadto wygłosił cztery referaty na konferencjach naukowych w latach 1992–1993. Zwieńczeniem wczesnego etapu jego rozwoju naukowego jest praca doktorska *Parki technologiczne a rozwój regionalny i wspieranie procesów innowacyjnych na przykładzie gospodarki niemieckiej*, napisana wiosną 1994 roku i obroniona 23 maja 1994 roku przed Radą Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. 13 czerwca 1994 roku Rada Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego nadała mu stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w dziedzinie ekonomii.

Celem rozprawy doktorskiej była analiza instytucjonalna parków technologicznych z punktu widzenia uwarunkowań ekonomiczno-politycznych, roli parków w gospodarce rynkowej, ich wpływu na intensyfikację procesów innowacyjnych i rozwój regionalny oraz możliwości ich adaptacji do warunków krajów

Europy Środkowo-Wschodniej. Recenzentami rozprawy doktorskiej K. B. Matusiaka byli: prof. dr hab. J. Monkiewicz z Politechniki Warszawskiej oraz prof. dr hab. T. Janusz z Uniwersytetu Łódzkiego. Recenzenci podkreśli w swoich opiniach wysoki poziom merytoryczny rozprawy, jej oryginalność, bardzo bogaty materiał empiryczny oraz dojrzałość wnioskowania, bardzo dobrą znajomość poruszanej problematyki, wysoką przydatność dla praktyki gospodarczej, zarządzających parkami technologicznymi, polityki innowacyjnej na szczeblu regionalnym i krajowym, oraz dla wszystkich zainteresowanych funkcjonowaniem instytucji i ośrodków wspierania innowacyjnego biznesu. Podkreślano, iż rozprawa doktorska ma charakter pionierski, jako pierwsze naukowe dzieło poświęcone zagadnieniom transferu i komercjalizacji technologii w Polsce.

Pokłosiem rozprawy doktorskiej jest książka pod tytułem *Parki technologiczne: instytucjonalne wspieranie przedsiębiorczości, procesów innowacyjnych i rozwoju regionalnego*, która ukazała się w 1995 roku. Była to pierwsza, tak obszerna (226 stron tekstu), dojrzała i rzeczowa publikacja na temat funkcjonowania i organizacji sfery ośrodków przedsiębiorczości i innowacji na rynku wydawniczym w Polsce. Szczególną uwagę zwrócono na rolę instytucji parków technologicznych w rozwoju regionalnym i lokalnym.

Działalność akademicka po doktoracie (1994–2012)

Jak podkreślaliśmy na wstępie, dorobek naukowy K. B. Matusiaka jest nie tylko bogaty ale i bardzo zróżnicowany, jeśli chodzi o kierunki poszukiwań badawczych. Tym niemniej można wyróżnić trzy podstawowe nurty. Pierwszy, rozpoczęty już na etapie pisania doktoratu w latach 1990–1994, dotyczył instytucjonalnych form wspierania innowacji i przedsiębiorczości na poziomie regionalnym i ogólnokrajowym. Drugi, równoległy do pierwszego (lata 1995–2005), dotyczył szeroko rozumianych zagadnień, uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości innowacyjnej. Trzeci, późniejszy, bo podejmowany na szerszą skalę po 2004 roku, skupiał się na nowych wyzwaniach stojących przed szkołą wyższą (uniwersytetem) w gospodarce opartej na wiedzy, w szczególności na powiązaniach uczelni z gospodarką.

Systemy wsparcia w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności

Pojedyncze inicjatywy instytucjonalnego wspierania innowacji i przedsiębiorczości zostały podjęte w naszym kraju już w latach 1990/91, a więc w początkowej fazie transformacji ustrojowej. Jako młody asystent zetknął się z tą problematyką w kontekście wysoko rozwiniętej gospodarki Niemiec w trakcie staży naukowych, jakie odbył na Uniwersytecie Ruhr w Bochum w latach 1990–91 i 1993. Po obronie doktoratu był więc dobrze przygotowany do zainicjowania

badania nad kształtującym się dopiero systemem wsparcia innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Związanie się ze środowiskiem osób podejmujących różnorodne inicjatywy na tym polu, zrzeszonych w powołanym do życia w 1992 roku Stowarzyszeniu Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP), stanowiło dobrą do tego okazję. Już na wstępnym etapie funkcjonowania władze SOOIPP podjęły inicjatywę wydawania cyklicznych raportów na temat rozwoju instytucjonalnego wsparcia innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Pierwszy Raport pod redakcją prof. M. Fic został opublikowany w 1994 roku. K. B. Matusiak był jego współautorem, natomiast już od drugiego wydania przejął funkcję redaktora, wdrażając w życie nowy format Raportu SOOIPP, oparty na silnym komponentcie badawczym.

Łącznie w okresie 1995–2010 ukazało się pod jego redakcją osiem analitycznych Raportów SOOIPP. W pięciu z nich był głównym redaktorem, a w pozostałych współredaktorem oraz autorem najważniejszych rozdziałów. Już w pierwszej edycji zadbało, by uzupełnić dane od początku okresu transformacji, czyli od 1990 roku. Dzięki zainicjowanym przez Niego systematycznym badaniom, przy zachowaniu jednolitego systemu gromadzenia danych, dysponujemy wyjątkowym zbiorem informacji, pozwalającym na analizę długofalowych trendów w dziedzinie instytucjonalnych form wspierania innowacji i przedsiębiorczości w Polsce.

Z czasem kolejne edycje *Raportów* rozrastały się, gdyż oprócz przedstawienia ogólnych tendencji pojawiły się odrębne rozdziały poświęcone poszczególnym rodzajom instytucji wsparcia (parki technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii itp.). Nic więc dziwnego, że Raporty analityczne SOOIPP stały się głównym źródłem danych, chętnie wykorzystywanym przez magistrantów, doktorantów, autorów artykułów (zarówno naukowych jak i publicystycznych), ale także w analizach przeprowadzanych na zlecenie różnych agend rządowych.

Równoległe z badaniami nad instytucjonalnymi formami wsparcia innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, K. B. Matusiak uważnie obserwował nowe zjawiska i tendencje w tej dziedzinie w wysoko rozwiniętych krajach Europy (Niemcy, Francja, Wielka Brytania). Interesował się także procesem kształtowania europejskiego systemu wsparcia, którego podstawą był wieloletni program reform strukturalnych przyjęty na szczycie przywódców państw UE w 2000 roku, popularnie określany jako Strategia Lizbońska.

Powyższe tendencje i procesy były analizowane przez badaczy głównie w kontekście ewolucji polityki gospodarczej. W obszernej, liczącej 427 stron monografii, opublikowanej w 2006 roku², podjął ambitne wyzwanie umieszczenia wspomnianej problematyki na gruncie teorii przedsiębiorczości i szerszego kontekstu ewolucji systemu gospodarki rynkowej. W pierwszej części monografii, zaprezentował aktualny dorobek teoretyczny, jak również ewolucję poglądów na temat zmieniającej się roli przedsiębiorców i przedsiębiorczości w kolejnych etapach rozwoju

² K. B. Matusiak, *Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości. Przesłanki, polityka, instytucje*, ITE, Radom–Łódź, 2006.

systemu gospodarki rynkowej. Przedstawił także aktualny dorobek teoretyczny w zakresie mikroekonomicznych procesów zakładania i rozwoju nowych firm. Tak gruntowna analiza teoretyczna pozwoliła na pokazanie szerszego kontekstu ewolucji systemu wsparcia innowacji i przedsiębiorczości na świecie i w Polsce.

Po opublikowaniu wspomnianej monografii w 2006 roku, dysponując już wtedy bogatym dorobkiem naukowym w postaci licznych publikacji, zdecydował się na uruchomienie w tym samym roku procedury habilitacyjnej w dyscyplinie ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Wobec niejednoznacznych opinii recenzentów oraz wątpliwości, czy jego dorobek mieści się w dyscyplinie ekonomii, czy raczej w naukach o zarządzaniu, w 2008 roku wystąpił z wnioskiem o wstrzymanie postępowania habilitacyjnego. Kolejną, tym razem udaną, próbę podjął w 2011 roku, w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

Przedsiębiorczość innowacyjna: zarządzanie procesami innowacyjnymi i transfer technologii

Problematyka przedsiębiorczości innowacyjnej była kolejnym nurtem w jego dorobku naukowym po 1994 roku. Miała dla niego charakter stricte naukowy i przejawiała się w realizacji sześciu projektów naukowo-badawczych o charakterze krajowym, uczelnianym lub katedralnym. Były to projekty zespołowe ze znaczącym udziałem merytorycznym i organizacyjnym/kierowniczym K. B. Matusiaka i dotyczyły szeroko rozumianej przedsiębiorczości innowacyjnej – jego kolejnej pasji zawodowej.

W tym okresie powstał zespół osób, które potrafiły efektywnie współpracować przy realizacji kolejnych inicjatyw badawczych, projektowych i eksperckich, stając się z czasem uznanymi w kraju specjalistami z zakresu przedsiębiorczości, innowacji, transferu i komercjalizacji technologii oraz rozwoju regionalnego i lokalnego. Bez Jego aktywnego udziału, entuzjazmu i zaangażowania, czasu i energii, zdolności do przekonywania i tworzenia atmosfery współpracy, kształtowanie dojrzałego zespołu trwałoby z pewnością znacznie dłużej i byłoby mniej efektywne.

Dwa z tych projektów są szczególnie warte odnotowania. Chodzi o projekty, którymi kierował K. B. Matusiak, a które finansowane były ze środków Komitetu Badań Naukowych. Pierwszy z nich – *Adaptacja nowoczesnych form transferu i komercjalizacji technologii, pobudzania przedsiębiorczości i procesów innowacyjnych*, realizowany był w latach 1996–1998. W ramach niego dokonano oceny możliwości adaptacji w polskich warunkach rozwiązań instytucjonalnych stymulujących rozwój przedsiębiorczości innowacyjnej uprzednio sprawdzonych w wysoko rozwiniętych krajach. Zakres prowadzonych prac obejmował szerokie spektrum zagadnień na pograniczu teorii i praktyki przedsiębiorczości i innowacji w kontekście stymulowania procesów rozwojowych. Warte podkreślenia jest

nowoczesne ujęcie i omówienie światowych i krajowych tendencji we wspieraniu innowacji, przedsiębiorczości i transferu technologii oraz zaproponowana po raz pierwszy definicja i klasyfikacja sfery ośrodków innowacji i przedsiębiorczości, która stosowana będzie później w krajowej literaturze ekonomicznej. Sformułowane wówczas pojęcie „ośrodki innowacji i przedsiębiorczości” nadało znaczenie systematyzujące dla różnego typu wyodrębnionych organizacyjnie jednostek działających na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i poprawy konkurencyjności, a za ich podstawową cechę uznano niekomercyjny charakter podejmowanych działań. Sfera ośrodków innowacji i przedsiębiorczości ze względu na realizowane funkcje, strukturę i posiadane zasoby została podzielona na trzy grupy: ośrodki szkoleniowo-doradcze, lokalne fundusze pożyczkowe i gwarancyjno-poręczeniowe oraz zorganizowane kompleksy gospodarcze. Definicja i klasyfikacja ośrodków zostały zgodnie przyjęte w środowisku badaczy i specjalistów z przedsiębiorczości i innowacji.

Przedstawiono także studium funkcjonowania 55 technologicznych firm produkcyjnych na polskim rynku – jedno z pierwszych, tak obszernych i pogłębionych w polskim piśmiennictwie, opisujące motywy tworzenia i rozwoju, charakterystyki przedsiębiorców technologicznych, problemy związane z zarządzaniem, oraz bariery i potrzeby w zakresie wspierania rozwoju firm technologicznych.

Wyniki prac badawczych przedstawione zostały w książce *Przedsiębiorczość i transfer technologii. Polska perspektywa* (pod red. K. B. Matusiaka i E. Stawasza) wydanej w 1998 roku przez Katedrę Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego³. Książka ta licząca 339 stron była bardzo dobrze oceniona i obszernie cytowana przez wiele lat.

Drugi projekt naukowo-badawczy *Determinanty tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych* realizowany był w latach 1999–2001. Celem badań było określenie warunków oraz ocena możliwości powstania i rozwoju firmy innowacyjnej w polskich realiach gospodarczych i lokalizacyjnych. Zakres prowadzonych badań obejmował zarówno teorie zarządzania wzrostem firm i przedsiębiorczości indywidualnej, jak i ekonomii oraz teorie rozwoju regionalnego. Novum prezentowanego materiału było uzupełnienie modeli wzrostu firm z sektora MSP o kwestie roli innowacji oraz wpływ czynników zewnętrznych, w tym teorii sieciowych, środowiska innowacji i przedsiębiorczości w tworzeniu i wzroście innowacyjnych firm na przykładzie polskich regionów. Wkład K. B. Matusiaka polegał na sformułowaniu w pełni już rozwiniętej definicji i zakresu działania oraz na klasyfikacji sfery ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. Dokonano także wyjaśnienia roli otoczenia instytucjonalnego oraz lokalnych systemów produkcyjnych w rozwoju małych firm innowacyjnych w Polsce. Zwraca uwagę wnikliwa analiza i ocena roli instytucji pośrednictwa w dziedzinie innowacji, która

³ K. B. Matusiak, E. Stawasz (red.), *Przedsiębiorczość i transfer technologii. Polska perspektywa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 1998.

na przełomie lat 90. i początku obecnego stulecia pełniła rolę pomostu między sferą badań a przemysłem. Przedstawiono także propozycje zmian w centralnej i regionalnej polityce innowacyjnej, postulujące m.in. wzmocnienie programów wspierania przedsiębiorczości, innowacyjności i rozwoju MSP, uporządkowanie regulacji prawnych, rozwój sieci współpracy administracji samorządowej, instytucji B+R i instytucji pozarządowych oraz wsparcie dla sfery ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. Wyniki prac badawczych zaprezentowane zostały w obszernej książce (399 stron tekstu)⁴.

Szkoła wyższa w dobie rewolucji naukowo-technicznej, powiązania nauki z gospodarką

Rola uniwersytetu w gospodarce opartej na wiedzy, a zwłaszcza powiązania nauki z biznesem to trzeci wiodący nurt w badaniach naukowych prowadzonych przez K. B. Matusiaka. Najpóźniejszy, lecz bardzo istotny, bo doprowadził uzyskania tytułu naukowego doktora habilitowanego, a następnie do powołania na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Łódzkiego.

Początkowo jego zainteresowania wspomnianą problematyką dotyczyły doświadczeń zagranicznych w dziedzinie wspierania innowacyjnej przedsiębiorczości. Ich przegląd zawierała praca zbiorowa pod redakcją J. Gulińskiego i K. Zasiadłego, opublikowana w 2005 roku przez PARP⁵. Wraz z K. Zasiadłym opracował rekomendacje dotyczące kierunków rozwoju przedsiębiorczości akademickiej w Polsce. Były one adresowane zarówno do środowisk naukowych, jak i przemysłu, instytucji otoczenia biznesu oraz polityków i ustawodawców.

W tym obszarze przydatne okazało się osobiste zaangażowanie K. B. Matusiaka w zarządzanie szkołą wyższą. W latach 2002–2005 pracował jako nauczyciel akademicki na stanowisku profesora Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Społecznej w Ostrołęce, a w okresie 2002–2004 pełnił funkcję jej rektora. W 2009 roku zaangażował się w dwa duże projekty dotyczące kluczowych obszarów funkcjonowania uczelni wyższych w Polsce. Został liderem zespołu, który zrealizował nowatorski projekt *Foresight kadr nowoczesnej gospodarki*⁶. Nie tylko koordynował projekt i redagował publikację prezentującą wyniki badań, ale również kierował kluczowym panelem tematycznym *Kadry (zawody) przyszłości*.

Kolejne badanie zrealizowane z Jego udziałem w 2009 roku dotyczyło postaw przedsiębiorczych w środowisku akademickim. Przeprowadzono je

⁴ K.B. Matusiak, E. Stawasz, A. Jewtuchowicz, *Zewnętrzne determinanty rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw*, Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001.

⁵ J. Guliński, K. Zasiadły (red.), *Innowacyjna przedsiębiorczość akademicka – światowe doświadczenia*, PARP, Warszawa, 2005.

⁶ K. B. Matusiak, J. Kuciński, A. Gryzik (red.), *Foresight nowoczesnej gospodarki*, PARP, Warszawa, 2009.

na próbie 454 studentów, doktorantów i pracowników naukowych z 44 uczelni z całego kraju⁷. Uzyskane wyniki pozwoliły na sformułowanie propozycji konkretnych rozwiązań i działań w celu aktywizacji przedsiębiorczości w środowisku akademickim. K. B. Matusiak był odpowiedzialny za redakcję rozdziału zawierającego wspomniane rekomendacje. Lubił angażować się w zespołowe inicjatywy badawcze i jego dbałość, by uzyskane wyniki nie pozostawały jedynie na papierze, ale przekładały się na konkretne programy wdrożeniowe.

W pełni dojrzałą wizję roli współczesnego uniwersytetu przedstawił w obszernej monografii opublikowanej w 2010 r. przez Oficynę Wydawniczą SGH⁸. Kluczowy jest Rozdział III pracy, gdzie prezentuje on własny, holistyczny model przedsiębiorczego uniwersytetu, którego ilustracją jest Diagram 1. Model ten definiuje pięć kluczowych obszarów funkcjonalnych (filarów) przedsiębiorczego uniwersytetu. Pierwszy to nowoczesny system zarządzania uniwersytetem, zorientowany na rozwijanie więzi z otoczeniem. Kolejne dwa filary dotyczą podstawowej funkcji edukacyjnej szkoły wyższej: elastyczne dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych studentów i absolwentów. Ostatnie dwa filary to klasyczne przejawy przedsiębiorczości akademickiej, przy czym autor oprócz tworzenia firm odpryskowych (spin-off) uwzględnił także kooperacyjne formy transferu technologii między szkołą wyższą a biznesem.

Kompleksowe, holistyczne podejście znalazło wyraz w zaproponowanym we wspomnianej monografii systemie wsparcia przedsiębiorczości akademickiej (Tabela 1), gdzie konkretne inicjatywy i działania zostały dostosowane do kolejnych pięciu etapów: popularyzacji przedsiębiorczości akademickiej, selekcji dla przedsiębiorczości, preinkubacji, inkubacji i akceleracji.

Wspomniana monografia stanowi zwieńczenie pierwszego etapu badań nad przedsiębiorczością akademicką w Polsce i rolą uniwersytetu w dobie rewolucji naukowo-technicznej. Zaproponowana holistyczna koncepcja miała znaczenie porządkujące i tworzyła solidne podstawy dla dalszych poszukiwań badawczych i programów wdrożeniowych.

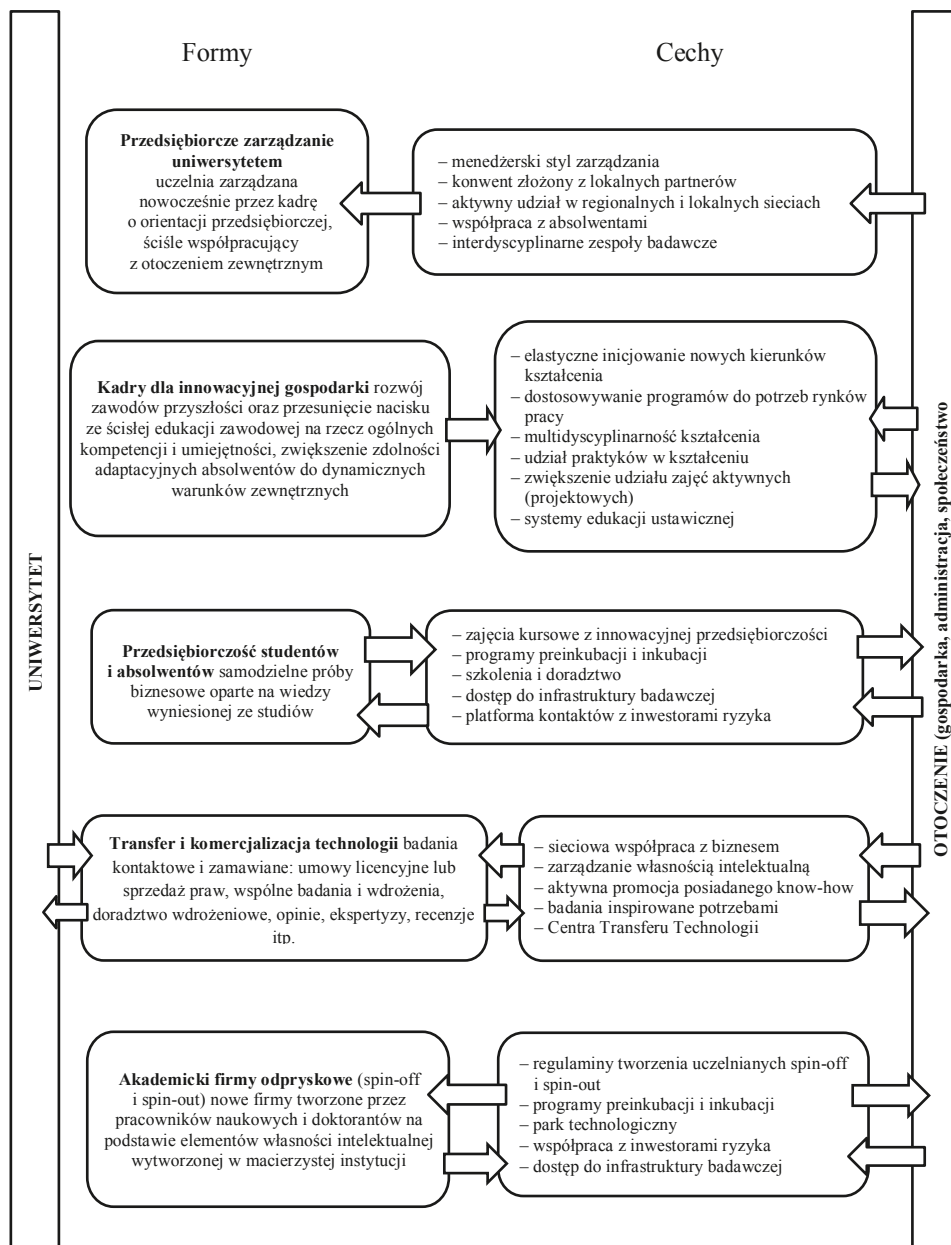
Dobrym przykładem może tu być kolejna monografia z udziałem K. B. Matusiaka, podejmująca problematykę edukacji dla przedsiębiorczości akademickiej opracowana w 2011 roku⁹. Opracowany przez niego wprowadzający rozdział *Geneza i formy przedsiębiorczości akademickiej* stanowił ramę koncepcyjną, w którą wkomponowane zostały bardziej szczegółowe rozważania, dotyczące różnych metod i form kształcenia w dziedzinie przedsiębiorczości w szkołach wyższych.

⁷ G. Banerski, A. Gryzik, K. B. Matusiak, M. Mażewska, E. Stawasz, *Przedsiębiorczość akademicka. Raport z badania*, PARP, Warszawa, 2009.

⁸ K. B. Matusiak, *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa, 2010.

⁹ J. Cieślak, J. Guliński, K. B. Matusiak, A. Skala-Poźniak, *Edukacja dla przedsiębiorczości akademickiej*, PARP, Warszawa, 2011.

Diagram 1. Funkcjonalne wymiary przedsiębiorczego uniwersytetu

Źródło: K. B. Matusiak, *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa, 2010, s. 182.

Tabela 1. Formy wsparcia na poszczególnych etapach rozwoju przedsiębiorczości akademickiej

Cel/efekty	Realizator:	Odbiorcy:
Upowszechnienie podstawowej wiedzy i informacji o tworzeniu i rozwoju firmy oraz procesach innowacyjnych. Działania mają na celu pobudzenie zainteresowania studentów przedsiębiorczą ścieżką kariery zawodowej i dostarczenie podstawowej wiedzy i umiejętności, lecz niekoniecznie musi to prowadzić do decyzji o uruchomieniu działalności gospodarczej.	Katedry/centra przedsiębiorczości	Wszyscy studenci
Identyfikacja w środowisku akademickim osób o przedsiębiorczych predyspozycjach, dla których przygotowuje się ofertę dydaktyczną, pogłębiającą wiedzę w zakresie przedsiębiorczości. Rozwój proaktywnych zachowań przedsiębiorczych, akceptujących ryzyko.	Katedry we współpracy akademickim inkubatorem przedsiębiorczości	Wybrana grupa zainteresowanych i zdeklarowanych studentów oraz pracowników naukowych
Wyselekcjonowane pomysły są oceniane i doskonalone pod kątem szans rynkowych. Następuje dojrzewanie pomysłów biznesowych oraz ukształtowanie przyszłego przedsiębiorcy.	Akademicki inkubator, preinkubator	Potencjalni przedsiębiorcy spośród studentów, absolwentów i pracowników naukowych
Tworzenie firm przez studentów w oparciu o wiedzę zdobytą w trakcie studiów. Koncentracja usług i form wsparcia na etapie rozruchu biznesu.	Inkubator akademicki	Przedsiębiorcy spośród studentów i absolwentów
Tworzenie firm przez pracowników naukowych i doktorantów w oparciu o wyspecjalizowaną wiedzę zdobytą w trakcie projektów badawczych. Koncentracja usług i wyspecjalizowanych form wsparcia na etapie rozruchu technologicznego biznesu.	Inkubator technologiczny	Przedsiębiorcy spośród doktorantów i pracowników naukowych
Zwiększenie dynamiki rozwojowej nowych innowacyjnych przedsiębiorstw w oparciu o infrastrukturę i pakiet specjalistycznych usług. Stworzenie kreatywnego środowiska i interakcji biznesu ze światem nauki. Kreowanie warunków do budowy przewagi konkurencyjnej w wymiarze krajowym i globalnym.	Park technologiczny	Firmy o wysokim potencjale rozwoju

Źródło: K. B. Matusiak, Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa, 2010, s. 228.

Monografia *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy* była podstawą do wszczęcia przewodu habilitacyjnego w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w dniu 20 stycznia 2011 roku. Mimo wysokich walorów samej pracy habilitacyjnej i olbrzymiego dorobku badawczego, było to dla Krzysztofa bardzo stresujące doświadczenie, zwłaszcza biorąc pod uwagę wcześniejszą, nieudaną próbę na Uniwersytecie Łódzkim w 2006 roku. Kolokwium habilitacyjne odbyło się dnia 12 marca 2012 roku. K. B. Matusiak wyszedł zwycięsko z pierwszej części pytań i odpowiedzi. W drugiej części mógł się w pełni wykazać swą erudycją prezentując wykład *Współczesne formy Marshalowskiego dystryktu*. Według opinii wielu członków Rady, był to jeden z najlepszych wykładów habilitacyjnych wygłoszonych na SGH, w długoletniej historii tej uczelni.

Na podstawie uchwały Rady Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie SGH o nadaniu K. B. Matusiakowi tytułu naukowego doktora habilitowanego Senat Uniwersytetu Łódzkiego podjął uchwałę na podstawie, której Rektor tegoż Uniwersytetu powołał K. B. Matusiaka na stanowisko profesora nadzwyczajnego tej uczelni z dniem 1 lipca 2012 roku.

Tworzenie metodologicznego, kadrowego i organizacyjnego zaplecza dla rozwoju studiów nad innowacjami jako wyodrębnionego kierunku badań w Polsce

W ostatnich kilkudziesięciu latach obserwujemy dynamiczny rozwój interdyscyplinarnego kierunku badań, który określa się, jako studia nad innowacjami (innovation studies)¹⁰. Pojawił się szereg ośrodków badawczych podejmujących tę problematykę. W szybkim tempie rośnie liczba publikacji, a także wyspecjalizowanych czasopism naukowych. Wzrost zainteresowania naukowców wspomnianą problematyką obserwujemy także w Polsce, zwłaszcza w okresie ostatnich dwudziestu lat. Jednakże wysiłki badaczy z różnych ośrodków akademickich mają dość rozproszony charakter. Z tego względu warto przybliżyć działania K. B. Matusiaka jako inspiratora i organizatora badań w zakresie studiów nad innowacjami.

Uporządkowanie aparatu pojęciowego w dziedzinie innowacji

Interdyscyplinarny charakter studiów nad innowacjami prowadzi do pewnego zamieszania pojęciowego, gdyż badacze wywodzący się z różnych dyscyplin naukowych nadają stosowanym pojęciom różne znaczenia. Dla badaczy spoza

¹⁰ Por. J. Fagerberg, B. Verspagen, *Innovation studies – The emerging structure of a new scientific field*, *Research Policy* 38 (2009) 218–233; B. Godin, *Innovation Studies: The Invention of a Specialty*, *Minerva*, (2012), Vol. 50, Issue 4, pp. 397–421.

angielskiego obszaru językowego dodatkową trudność stanowi prawidłowe oddanie znaczenia określonych pojęć w tłumaczeniu na język rodzimy.

W 2005 roku K. B. Matusiak wraz z grupą 13 współpracowników podjął się opracowania słownika pojęć z zakresu innowacji i transferu technologii. Jak pisał we wprowadzeniu do I edycji „Celem niniejszego słownika jest próba uporządkowania pojęć w dynamicznie rozwijającym się obszarze innowacyjności gospodarki, w powiązaniu z komplementarnymi pojęciami tradycyjnie ujmowanymi w kontekście polityki regionalnej, finansów, przedsiębiorczości i własności intelektualnej”¹¹.

Pierwsza edycja słownika została wydana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w 2005 roku. Zawierała 105 haseł opracowanych przez 14 autorów – specjalistów z różnych dziedzin. Oprócz definicji przy każdym hasle zostało zamieszczone jego tłumaczenie na język angielski.

Słownik okazał się „strzałem w dziesiątkę”, gdyż wychodził naprzeciw autentycznemu zapotrzebowaniu w kontekście dyskusji nad rolą innowacji w gospodarce opartej na wiedzy, która nasiliła się zwłaszcza po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. Rychło pojawiła się potrzeba drugiej edycji, która ukazała się w 2008 roku. Zawierała dwukrotnie więcej haseł opracowanych przez 17 autorów. Trzecia, najbardziej obszerna edycja z udziałem 18 autorów, obejmująca 222 hasła, została wydana przez PARP w 2011 roku.

K. B. Matusiak był redaktorem wszystkich edycji *Słownika*, jak również autorem znacznej liczby haseł. Jednakże jego rola znacznie wykraczała poza tradycyjną funkcję redaktora. Przygotowanie słownika zgodnie z przyjętym harmonogramem wydawniczym było nie lada wyzwaniem, biorąc pod uwagę fakt, że autorzy – specjaliści z różnych dziedzin – to ludzie na ogół bardzo zajęci, a w związku z tym, nie zawsze dostatecznie zdyscyplinowani. Jednak K. B. Matusiak posiadał szczególnie dar motywowania autorów haseł, którym trudno było się oprzeć jego cieplej, pełnej empatii, a jednocześnie konsekwentnej perswazji.

Integracja kadry naukowej – cykl Szkół Letnich Innowacji

Kolejna inicjatywa podjęta przez K. B. Matusiaka o nazwie „Szkola Letnia Innowacji – budowa sieci partnerstwa na rzecz wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki” miała na celu integrację ogólnopolskiego środowiska badaczy specjalizujących się w szeroko rozumianej problematyce przedsiębiorczości innowacyjnej (Katedry Innowacji i Przedsiębiorczości). Były to cykliczne spotkania naukowe w formie warsztatów, organizowane w okresie letnim, najczęściej w uczelnianych ośrodkach wypoczynkowych, a więc w warunkach plenerowych.

¹¹ *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, PARP, Warszawa, 2005, s. 7.

Oficjalnym sponsorem inicjatywy Letnich Szkół było Stowarzyszenie SO-OIPP oraz Ministerstwo Gospodarki. K. B. Matusiak, który w 2005 roku objął funkcję Prezesa Zarządu, wiązał inicjatywę Letnich Szkół z potrzebą wzmocnienia zaplecza badawczego Stowarzyszenia. Ciężar organizacji spoczywał na katedrach akademickich – gospodarzach kolejnych Szkół.

W okresie 2006–2011 zorganizowano łącznie sześć Letnich Szkół Innowacji, które każdorazowo przyciągały kilkudziesięciu uczestników.

Letnie Szkoły Innowacji trwały z reguły 3–5 dni, a rozciągnięcie omawianego problemu w czasie i plenerowe otoczenie stwarzały doskonale warunki do swobodnej dyskusji i wymiany poglądów bez presji czasowej, jaka zazwyczaj towarzyszy uczelnianym konferencjom naukowym. Dyskusje były prowadzone nie tylko w ramach formalnych sesji, ale także podczas rozmaitych imprez integracyjnych.

Dla K. B. Matusiaka było szczególnie istotne, by do badań nad innowacjami przyciągnąć najmłodszych adeptów nauki. Z tego względu gorąco zachęcał samodzielnych pracowników z różnych ośrodków akademickich, by zapraszali na Kuźnię Młodych Kadr Innowacji doktorantów, asystentów i adiunktów. Dla wielu z nich wygłoszenie referatu w trakcie Letniej Szkoły Innowacji było pierwszym wystąpieniem naukowym poza murami macierzystej uczelni.

Równoległe do programu stricte naukowego w ramach Letnich Szkół Innowacji organizowane były różnorodne warsztaty i panele, podczas których dyskutowano o tym, jak wprowadzić polską gospodarkę na innowacyjną ścieżkę rozwoju. Do tej części programu zapraszani byli przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej oraz instytucji otoczenia biznesu (inkubatorów, parków technologicznych, centrów transferu technologii).

Spotkania w ramach Letnich Szkół mają dobrą markę i na trwałe wpisały się w tradycję środowiska badawczy przedsiębiorczości innowacyjnej w Polsce. Uczestnikom akademickim tego typu dyskusje umożliwiały spojrzenie na problematykę innowacyjności z perspektywy polityki gospodarczej i naukowo-technicznej, a tym samym stanowiły bodziec do takiego ukierunkowania przyszłych badań, by lepiej odpowiadały one potrzebom praktyki.

Upowszechnienie wyników badań – Seria „SOOIPP Annual” w „Zeszytach Uniwersytetu Szczecińskiego”

Dynamiczny rozwój badań naukowych nad innowacyjnością na całym świecie w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat spowodował, że pojawiły się wyspecjalizowane czasopisma w tej dziedzinie. Ocenia się, że obecnie na całym świecie jest ponad 40 wyspecjalizowanych czasopism o uznanym statusie naukowym¹².

¹² N. Franke, M. Schreier (2008), *A Meta-Ranking of Technology and Innovation Management/ Entrepreneurship Journals*. *Die Betriebswirtschaft* (2), s. 185–216.

Dorobek naukowy kolejnych Szkół Letnich Innowacji zwiększył zapotrzebowanie na upowszechnianie wyników badań. Co więcej, na dorocznych Konferencjach SOOIPP zaczęto prezentować referaty oparte na solidnych badaniach, które także zasługiwały na upowszechnianie. Stąd, kolejną inicjatywą K. B. Matusiaka, wychodzącą naprzeciw temu zapotrzebowaniu, było uruchomienie wspólnie z Wydziałem Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego, specjalnych numerów (wydań) „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Szczecińskiego” o wspólnej nazwie „SOOIPP Annual”, poświęconych szeroko pojętej problematyce innowacji. Inicjatywa ta mogła się ona powieść dzięki osobistemu zaangażowaniu i determinacji Profesora Uniwersytetu Szczecińskiego, dr hab. Piotra Niedzielskiego.

Od 2006 roku łącznie opublikowano siedem roczników „SOOIPP Annual” (w tym ostatni, wydany w 2012 r., w czterech tomach). Jak pokazuje Tabela 2, w kolejnych wydaniach wyraźnie zwiększała się liczba referatów oraz ich objętość. Zwłaszcza dla młodej kadry naukowej zajmującej się problematyką innowacji otworzenie tego kanału publikacji miało bardzo duże znaczenie. Istotny był także fakt, że „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” znajdowały się na liście czasopism punktowanych MNiSW.

Tabela 2. Wydania specjalne „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Szczecińskiego SOOIPP Annual”

Nazwa	Rok wydania	Wiodący temat	Redaktorzy	Liczba artykułów	Objętość (str.)
1	2	3	4	5	6
„SOOIPP Annual 2006”	2006	Innowacje i przedsiębiorczość dla przyszłości	Grzegorz Gromada, Małgorzata Matusiak, Magdalena Nowak.	17	263
„SOOIPP Annual 2007”	2007	Nauka – Innowacje – Gospodarka	Piotr Niedzielski, Jacek Guliński, Edward Stawasz.	34	469
„SOOIPP Annual 2008”	2007	Innowacje, przedsiębiorczość i gospodarka oparta na wiedzy	Piotr Niedzielski, Krystyna Poznańska, Edward Stawasz.	33	330

1	2	3	4	5	6
„SOOIPP Annual 2008”	2009	Kapitał ludzki – Innowacje – Przedsiębiorczość	Piotr Niedzielski, Krzysztof Poznańska, Krzysztof B. Matusiak.	29	394
„SOOIPP Annual 2009”	2010	Kreatywność – Innowacje – Przedsiębiorczość	Piotr Niedzielski, Jacek Guliński, Krzysztof B. Matusiak.	36	435
„SOOIPP Annual 2010”	2011	Strategiczne podstawy przedsiębiorczości opartej na wiedzy	Piotr Niedzielski, Krzysztof B. Matusiak.	18	297
„SOOIPP Annual 2011”	2012	Kształtowanie procesów innowacyjnych w nowoczesnych organizacjach, tom 1	Jacek Buko, Wojciech Downar, Paweł Głodek.	16	304
„SOOIPP Annual 2011”	2012	Uwarunkowania innowacyjności przedsiębiorstw w kontekście regionalnym i sektorowym, tom 2	Jacek Buko, Tomasz Norek, Edward Stawasz.	13	224
„SOOIPP Annual 2011”	2012	Strategiczne uwarunkowania kształtowania potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw, tom 3	Jacek Buko, Piotr Niedzielski, Anna Rogut.	14	297
„SOOIPP Annual 2011”	2012	Otoczenie instytucjonalne jako stymulator procesów B+R innowacji w gospodarce, tom 4	Jacek Buko, Krzysztof B. Matusiak, Piotr Niedzielski.	15	304

Źródło: opracowanie własne.

W trakcie nieformalnych dyskusji w gronie badaczy innowacyjnej przedsiębiorczości wskazywał na potrzebę zrobienia następnego kroku – uruchomienia, wzorem innych krajów, dedykowanego czasopisma o wysokiej randze naukowej, poświęconego w całości szeroko pojętej problematyce innowacji. Niestety tej inicjatywy nie zdążył już zrealizować.

Podsumowanie i wnioski

Z syntetycznego przeglądu dorobku naukowego wyłania się sylwetka badacza niezmiernie aktywnego i pracowitego. Podejmującego konsekwentnie problematykę wspierania innowacyjności i przedsiębiorczości, która nadal odgrywa kluczową rolę w warunkach polskiej gospodarki przechodzącej okres transformacji ustrojowej, gdzie równolegle dokonują się jakościowe zmiany związane z wykorzystaniem innowacji, jako kluczowego czynnika rozwoju gospodarczego.

Jednocześnie K. B. Matusiak jawi się jako badacz, który szczególną wagę przykładał do wdrożenia wyników badań do praktyki gospodarczej. Już na początku lat 90. posiadał szeroką wiedzę o efektywnych instrumentach wspierania innowacji i przedsiębiorczości, wdrażanych w krajach zachodnich. Jego determinacja i wytrwałość, by przenieść najlepsze praktyki na polski grunt niewątpliwie zaważyła na kształcie przyjętych rozwiązań w naszym kraju, w szczególności w sferze organizacji i funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu.

K. B. Matusiak posiadał rzadki dar zarażania innych swoją pasją i zaangażowaniem. Był mistrzem pracy zespołowej; organizował liczne zespoły badawcze i eksperckie. Miał jednocześnie perspektywiczną wizję rozwoju, interdyscyplinarnych badań nad innowacjami, których wyniki wpływałyby na praktykę gospodarczą. Bardzo wiele udało mu się osiągnąć. Dla liczного grona współpracowników stanowi to szczególne wyzwanie, by kontynuować Jego dzieło nagle przerwane 16 lipca 2012 roku.

Bibliografia

- Banerski G., Gryzik A., Matusiak K.B., Mażewska M., Stawasz E., *Przedsiębiorczość akademicka. Raport z badania*, PARP, Warszawa, 2009.
- Cieślak J., Guliński J., Matusiak K. B., Skala-Poźniak A., *Edukacja dla przedsiębiorczości akademickiej*, PARP, Warszawa, 2011.
- Fagerberg J., Verspagen B., *Innovation studies – The emerging structure of a new scientific field*, *Research Policy* 38 (2009).
- Franke N., Schreier M., *A Meta-Ranking of Technology and Innovation Management/Entrepreneurship Journals*. *Die Betriebswirtschaft* 2 (2008).
- Godin B., *Innovation Studies: The Invention of a Specialty*, *Minerva*, (2012), Vol. 50, Issue 4.

- Guliński J., Zasiadły K. (red.), *Innowacyjna przedsiębiorczość akademicka – światowe doświadczenia*, PARP, Warszawa, 2005.
- Guliński J., Mażewska M. (red.) Krzysztof B. Matusiak, idee i pasje, SOOIPP, Poznań, 2013.
- Matusiak K. B., *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa, 2010.
- Matusiak K. B., Kuciński, J., Gryzik A. (red.), *Foresight nowoczesnej gospodarki*, PARP, Warszawa, 2009.
- Matusiak K.B. (red.), *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, PARP, Warszawa, 2011.
- Matusiak K.B., *Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości. Przesłanki, polityka, instytucje*, ITE, Radom–Łódź, 2006.
- Matusiak K.B., Stawasz E. (red.), *Przedsiębiorczość i transfer technologii. Polska perspektywa*, Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 1998.
- Matusiak K. B., Stawasz E., Jewtuchowicz A., *Zewnętrzne determinanty rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw*, Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001.
- Pełny wykaz publikacji K. B Matusiaka zawarty jest w monografii J. Guliński, M. Mażewska (red.) Krzysztof B. Matusiak, idee i pasje, SOOIPP, Poznań, 2013

Streszczenie

Esej przedstawia osiągnięcia naukowe Krzysztof B. Matusiaka, pracownika Instytutu Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego. Krzysztof B. Matusiak otrzymał tytuł magistra w 1988 roku i w tym samym roku rozpoczął pracę na Wydziale Ekonomiczno – Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Pracę doktorską ukończył w 1994 roku. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych, założył wraz z grupą entuzjastów Stowarzyszenie Polskich Ośrodków Innowacji w Biznesie w celu stworzenia platformy wymiany doświadczeń. Był autorem i współautorem ponad 140 publikacji, jak również inicjatorem i redaktorem słownika „Innowacji i transferu technologii”. Słownik stał się podstawą metodologiczną w zakresie badań innowacji. W uznaniu jego osiągnięć naukowych otrzymał w 2012 profesury na Uniwersytecie w Łodzi.

Słowa kluczowe: innowacje, przedsiębiorczość, polityka innowacyjna.
Numer klasyfikacji JEL: L26, L53